

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 27 października 2022 r.

Poz. 4564

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE

z dnia 20 października 2022 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Szczecineckie PLH320009

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916 i 1726) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Szczecineckie PLH320009 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego, poz. 1652 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w załączniku nr 3 do zarządzenia:

a) wiersz lp. 16 otrzymuje brzmienie:

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
16	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)	1) K02.01. Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych). Ewolucja biocenotyczna, sukcesja.		1), 2) Pogorszenie warunków rozrodu płazów na skutek nadmiernego zacienienia oraz wypływania zbiorników wodnych w wyniku zarastania roślinnością, zanikanie zbiorników wskutek zamulenia.
		2) K01.02. Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych). Abiotyczne (powolne) procesy naturalne – zamulenie.		
			1) E01.03 Zabudowa rozproszona. 2) F02 Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych 3) F06 Inne formy połowania, łowienia ryb i kolekcjonowania, nie wymienione powyżej. 4) H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem. 5) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie. 6) J02.02 Usuwanie osadów (mułu...) 7) J03.02.01 Zmniejszenie migracji / bariery dla migracji.	1), 7) Powstawanie nowej zabudowy (zabudowa jednorodzinna i rekreacyjna) w pobliżu siedlisk gatunku, stanowiącej barierę ekologiczną lokalnych szlaków migracji sezonowych, ograniczającą przemieszczanie się i dostępność do miejsc zimowania. 2), 3) Zarybianie oczek wodnych (gospodarka rybacka lub/i kłusownictwo rybackie). 4) Eutrofizacja siedlisk w wyniku zanieczyszczeń i splotu biogenów z pól uprawnych. 5) Wszelkie przesuszenie terenu, zapobieganie zabagnianiu terenu, zanik oczek wodnych w wyniku odwadniania (konserwacja i pogłębianie rowów i cieków), zasypywanie. 6) Odmulanie oczek wodnych i przekształcanie ich charakteru.

b) wiersz lp. 17 otrzymuje brzmienie:

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
17.	1088 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	1) D01.02 Drogi i autostrady. 2) K02.01. Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych). Ewolucja biocenotyczna, sukcesja. 3) M01.02. Zmiana klimatu - susze i zmniejszenie opadów.		1) Zagrożenie śmiertelności w wyniku kolizji z pojazdami na drodze gminnej w miejscowości Brzeźno. 2) Pogorszenie warunków rozrodu płazów na skutek zarastania zbiorników krzewami i drzewami. 3) Wysychanie zbiorników wskutek zmian klimatycznych.
			1) E01.03 Zabudowa rozproszona. 2) F02 Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych. 3) F06 Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania, nie wymienione powyżej. 4) H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem. 5) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie 6) J02.02 Usuwanie osadów (mułu...) 7) J03.02.01 Zmniejszenie migracji / bariery dla migracji.	1), 7) Powstawanie nowej zabudowy (zabudowa jednorodzinna i rekreacyjna) w pobliżu siedlisk gatunku, stanowiącej barierę ekologiczną lokalnych szlaków migracji sezonowych, ograniczającą przemieszczanie się i dostępność do miejsc zimowania. 2), 3) Zarybianie oczek wodnych (gospodarka rybacka lub/i kłusownictwo rybackie). 4) Eutrofizacja siedlisk w wyniku zanieczyszczeń i wpływu biogenów z pól uprawnych. 5) Wszelkie przesuszenie terenu, zapobieganie zabagnianiu terenu, zanik oczek wodnych w wyniku odwadniania (konserwacja i pogłębianie rowów i cieków), zasypywanie. 6) Odmulanie oczek wodnych i przekształcanie ich charakteru.

c) wiersz lp. 19 otrzymuje brzmienie:

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
19.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	1) K.02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja). 2) A03.03 Zaniechanie / brak koszenia .		1) Ograniczenie motyloom dostępu do roślin żywicielskich oraz pogorszenie warunków mikroklimatycznych na skutek zmian składu gatunkowego siedlisk (w tym ekspansja ostów i trzciny) w wyniku sukcesji naturalnej. 2) Brak gospodarki łąkarskiej, zaniechanie koszenia powodujące zanik roślin pokarmowych i nektarodajnych.
			1) A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne. 2) E01.03 Zabudowa rozproszona. 3) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie. 4) J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	1), 2), 4) Ograniczanie areálu siedlisk gatunku spowodowane zaorywaniem łąk oraz ich zabudową (zabudowa jednorodzinna i rekreacyjna). 3) Pogorszenie jakości siedlisk spowodowane odwadnianiem wilgotnych łąk, w tym konserwacją i odtwarzaniem rowów odwadniających.

2) załącznik nr 4 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego zarządzenia;

3) w załączniku nr 5:

a) wiersz lp. 1 otrzymuje brzmienie:

Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Działania ochronne		Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	Lp.	Opis zadania ochronnego		

<i>Dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk</i>				
91D0 Bory i lasy bagienne <i>(Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Pietum)</i> i brzoźowo- sosnowe bagienne lasy borealne	1	Utrzymanie niedrożności rowów, w tym ewentualna konserwacja przegrody blokującej odpływ wody z borów i brzezin bagiennych oraz regenerujących się potorfii torfowiska Wielkie Błoto (1 szt.). Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Torfowisko Wielkie Błoto, oddz. 76a, c, d.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśniczym Nadleśnictwa Szczecinek.
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)				

b) wiersz lp. 2 otrzymuje brzmienie:

Działania ochronne			Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Lp.	Opis zadania ochronnego		
<i>Dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk</i>				
91D0 Bory i lasy bagienne <i>(Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Pietum)</i> i brzoźowo- sosnowe bagienne lasy borealne	2	Utrzymanie obecnych niedrożności rowów, w tym ewentualna konserwacja przegród drewniano-ziemnych wybudowanych w kompleksie Brzezińskie Bagna. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Brzezińskie Bagno	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśniczym Nadleśnictwa Szczecinek.
3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne				

c) uchyla się wiersz lp. 25,

d) uchyla się wiersz lp. 28,

4) uchyla się dotychczasowy załącznik nr 5a.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Szczecinie

Aleksandra Stodulna

Załącznik do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 20 października 2022 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Szczecińskie PLH320009.

Załącznik nr 4 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r.

Cele działań ochronnych.

L.p.	Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony
1.	3130 Brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 2 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Charakterystyczna kombinacja gatunków	Siedlisko reprezentowane jest głównie przez gatunki tj: turzycza ciborowata <i>Carex bohemica</i> , cibora brunatna <i>Cyperus fuscus</i> , pięciornik norweski <i>Potentilla norvegica</i> , sit dwudzielny <i>Juncus bufonius</i> i babka wielonasienna <i>Plantago intermedia</i> . Gatunki charakterystyczne zajmują około 35% powierzchni siedliska. Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie stwierdzonego płatu siedliska.
		Gatunki dominujące (bogactwo gatunkowe)	Gatunki dominujące zajmują około 30% i są to: pięciornik norweski <i>Potentilla norvegica</i> , sit dwudzielny <i>Juncus bufonius</i> i babka wielonasienna <i>Plantago intermedia</i> Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie stwierdzonego płatu siedliska.
		Obce gatunki inwazyjne	Brak gatunków obcych i inwazyjnych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie siedliska w obszarze.
		Rodzime gatunki ekspansywnych roślin zielnych	Nie stwierdzono występowania gatunków ekspansywnych lub łączne ich pokrycie wynosi do 25% powierzchni siedliska na stanowisku. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie siedliska w obszarze.
		Struktura przestrzenna płatów siedliska	Brak fragmentacji lub mała fragmentacja nie wynikająca z działań antropogenicznych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie siedliska w obszarze.
		Udział dobrze zachowanych	Płaty dobrze zachowane zajmują 50-80% powierzchni zajętej przez siedlisko na stanowisku (U1)

		płatów siedliska	Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie siedliska w obszarze.
		Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny ogólnej U1 (stan niezadowolający) z uwzględnieniem naturalnych procesów.
2.	3140 Twardowodn eoligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 700 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów FV.
		Struktura roślinności ramienicowej	Poprawa oceny wskaźnika z U2 do U1 w obrębie stwierdzonego siedliska. Spadek powierzchni łąk ramieniowych nie większy niż 20%.
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie siedliska. Występowanie ≥ 4 gatunków charakterystycznych. Stwierdzono występowanie: <i>Nitellopsis obtusa</i> , <i>Chara tomentosa</i> , <i>Chara aspera</i> , <i>Chara virgata</i> , <i>Chara globularis</i> .
		Gatunki wskazujące na degradację siedliska	Poprawa oceny wskaźnika z U2 do U1 w obrębie stwierdzonego siedliska. Zmniejszenie zajmowanej powierzchni przez gatunki ekspansywne <10 % lub występują jako pojedyncze okazy. Stwierdzono występowanie <i>Ceratophyllum demersum</i> , <i>Elodea canadensis</i> , <i>Potamogeton pectinatus</i> .
		Maksymalna głębokość występowania łąk ramieniowych	Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie stwierdzonego siedliska Dla jezior głębokich (>5m): poniżej 2,5 do 1 m.
		Zasięg strefy świetlnej w jeziorze	Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie stwierdzonego siedliska. Dla jezior głębokich (>5m): <5-2,5 lub poniżej głębokości maks. Jeziora.
		Odczyn wody	Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie siedliska. Bez istotnych zmian (pH w zakresie 7 – 8,5)
		Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	Przewodność < 600 $\mu\text{S/cm}$ (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie siedliska.
		Plankton (fitoplankton i zooplankton)	Fitoplankton: współdominacja sinic i zielenic, zooplankton: obecność drobnych wioślarek oraz wrotków, obecność gatunków eutroficznych od 5 do 50% w całym zespole zooplanktonu. Poprawa oceny wskaźnika z U2 do U1 w obrębie stwierdzonego siedliska.

		Ogólny cel ochrony	Poprawa oceny ogólnej U2 (stan zły) do U1 (stan niezadowolający) z uwzględnieniem naturalnych procesów.
3.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 473 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów (FV).
		Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk	Występuje naturalna różnorodność fitocenotyczna zbiorowisk, obecne nymfeidy i elodeidy. Udział pleustofitów w jeziorach do 25%, w starorzeczach do 50% (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze
		Gatunki wskazujące na degenerację siedliska	Brak gatunków obcych i inwazyjnych, dopuszcza się obecność <i>Elodea canadensis</i> (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Barwa wody	Barwa wody słabo zielona, słabo przezroczysta, brązowo-przezroczysta (FV), zielona (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% i U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.
		Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	Przewodność < 600 µS/cm (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Przezroczystość wody	Widzialność krążka Secchiego w >1 m (U1/U2). Poprawa oceny wskaźnika z U2 na U1 w obrębie co najmniej 10 % stanowisk siedliska w obszarze i utrzymanie oceny U1 w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Odczyn wody	pH 6,5 – 9 (U1/FV). Utrzymanie ocen FV/U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Plankton: Fitoplankton	Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie stanowiska siedliska w obszarze. Współdominacja sinic i zielenic.
		Plankton: Zooplankton	Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie stanowiska siedliska w obszarze. Obecność drobnych wioślarek oraz wrotków. Obecność gatunków eutroficznych od 5 do 50% w całym zespole zooplanktonu.
4.	3160 Naturalne, dystroficzne	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 23 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.

zbiorniki wodne	Gatunki charakterystyczne	Kombinacja gatunków charakterystyczna dla jezior dystroficznych, gatunki charakterystyczne zajmują około 30 % powierzchni, możliwy zupełny brak roślin wodnych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Rodzime gatunki ekspansywne	Brak gatunków ekspansywnych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Obce gatunki inwazyjne	Brak gatunków obcych i inwazyjnych, dopuszcza się nieliczną obecność <i>Elodeacandensis</i> (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Barwa wody	<50 mg Pt/dm ³ (lub barwa wody brązowa, klarowna lub o niewielkiej mętności (FV), 51-100 Pt/dm ³ (lub ciemnobrunatna). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	Przewodność < 100 µS/cm (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
	Odczyn wody	pH 3 – 7 (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Melioracje	Niewielkie oddziaływanie na warunki wodne zbiorników (U1) Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Wskaźnik hydrochemiczny HDI	Utrzymanie co najmniej oceny U1 wskaźnika. HDI = >40 <50
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny ogólnej U1 (stan niezadowolający) z uwzględnieniem naturalnych procesów.

5.	6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (<i>Arrhenatherion</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 125 ha siedliska.
		Gatunki charakterystyczne	Średnioliczne gatunki charakterystyczne/diagnostyczne (≥ 3) dla związku <i>Arrhenatherion</i> (dla zb. <i>Poa pratensis</i> - <i>Festuca rubra</i> ≥ 2) oraz niższych syntaksonów (U1). Siedlisko reprezentowane jest przez liczne gatunki roślin zielnych typowych dla łąk rajgrasowych – głównie rajgras wyniosły <i>Arrhenatherum elatius</i> , marchew zwyczajna <i>Daucus carota</i> , barszcz zwyczajny <i>Heracleum sphondylium</i> , kupkówka pospolita <i>Dactylis glomerata</i> Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Gatunki dominujące	Brak gatunków panujących lub status dominanta osiągają gatunki charakterystyczne dla siedliska (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.
		Obce gatunki inwazyjne	Brak lub pojedyncze osobniki gatunków o niskim stopniu inwazyjności (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Brak gatunków silnie ekspansywnych lub ich łączne pokrycie < 20% - FV (np. <i>Deschampsia acaespitosa</i> , <i>Holcus lanatus</i> , <i>Calamagrostis epigejos</i> , <i>Tanacetum vulgare</i>) Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Pokrycie krzewów i podrosty drzew < 5% (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.
		Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U1 siedliska.
6.	7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfowczą (żywe)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 34 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Gatunki charakterystyczne	W płatach siedliska występują co najmniej 2 gatunki typowych roślin naczyniowych oraz 3 gatunki torfowców spośród niżej wymienionych: <i>Drosera rotundifolia</i> , <i>Oxycoccus palustris</i> , <i>Andromeda polifolia</i> , <i>Ledum palustre</i> , <i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Scheuchzeria palustris</i> , <i>Carex limosa</i> , <i>Rhynchospora alba</i> , <i>Erica tetralix</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Sphagnum fallax</i> , <i>Sphagnum magellanicum</i> , <i>Sphagnum rubellum</i> , <i>Sphagnum fuscum</i> , <i>Sphagnum papillosum</i> , <i>Sphagnum capillifolium</i> (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika.
		Pokrycie i struktura gatunkowa	Łączne pokrycie torfowców przekracza 50%. W tym udział gatunków najbardziej typowych (<i>Sphagnum magellanicum</i> , <i>Sphagnum rubellum</i> , <i>Sphagnum fuscum</i> , <i>Sphagnum papillosum</i> , <i>Sphagnum capillifolium</i>) to

		torfowców	min. 40% udziału wszystkich gatunków (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika.
		Obce gatunki inwazyjne	Brak gatunków inwazyjnych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika.
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Brak gatunków ekspansywnych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika .
		Odpowiednie uwodnienie	Poziom wody mierzony w piezometrze równo lub poniżej 10 cm w stosunku do powierzchni torfowiska (FV). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Struktura powierzchni torfowiska (obecność dolinek i kęp)	Dobrze wykształcony mszar kępkowo-dolinkowy (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika.
		Pozyskanie torfu	Brak pozyskiwania torfu (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.
		Melioracje odwadniające	Brak sieci rowów lub istniejące stare rowy w wystarczającym stopniu „zneutralizowane” (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika.
		Obecność krzewów i drzew	Pokrycie drzew - 10% – 30%, krzewów - 30-50% (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika.
		Ogólny cel ochrony	Osiągnięcie właściwego stanu ochrony FV z uwzględnieniem naturalnych procesów.
7.	7120 Torfowiska wysokie, zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 60 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Gatunki charakterystyczne	Występują co najmniej dwa gatunki torfowców spośród charakterystycznych dla klasy torfowisk wysokich <i>Oxycocco-Sphagnetea</i> i co najmniej dwa gatunki roślin naczyniowych (FV). Do gatunków charakterystycznych stwierdzonych w obszarze należą: welnianka pochwowata <i>Eriophorum vaginatum</i> , żurawina błotna <i>Vaccinium oxycoccus</i> , modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i> oraz

		torfowce <i>Sphagnum capillifolium</i>, <i>Sphagnum magellanicum</i>, <i>Sphagnum papillosum</i>, <i>Sphagnum russowii</i>. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.
	Gatunki dominujące	Dominują gatunki charakterystyczne dla torfowisk wysokich lub udział gatunków charakterystycznych dla torfowisk wysokich i innych (ekologicznie obcych) mniej więcej równy (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.
	Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	Całkowite pokrycie mchów >50% i torfowce typowe dla kępek zajmują łącznie ponad 25% całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.
	Obce gatunki inwazyjne	Brak gatunków inwazyjnych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Brak gatunków ekspansywnych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.
	Obecność krzewów i podrostu drzew	Łączne pokrycie do 10% Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.
	Stopień uwodnienia	Poziom wody od 20 – 40 cm poniżej powierzchni torfowiska (U1). Utrzymanie oceny ogólnej U1 w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów.
	Pozyskanie torfu	Eksploatacja prowadzona dawniej niż 10 lat temu (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.
	Melioracje odwadniające	Istniejąca sieć rowów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury w niewielkim stopniu oddziałują na warunki wodne torfowiska (U1) bądź została „neutralizowana” na skutek podjętych działań (FV). Utrzymanie oceny FV w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze. oraz osiągnięcie ocen FV w obrębie pozostałych stanowisk siedliska w obszarze.

		Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny ogólnej FV (stan właściwy) z uwzględnieniem naturalnych procesów.
8.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Cariceteanigrae</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 11 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Gatunki charakterystyczne	W płatach siedliska występuje co najmniej 6 gatunków charakterystycznych, lub mniej ale o pokryciu > 50% (FV). Są to m.in. następujące gatunki: <i>Eriophorum angustifolium</i> , <i>Rhynchospora alba</i> , <i>Scheuchzeria palustris</i> , <i>Carex limosa</i> , <i>Carex lasiocarpa</i> , <i>Comarum palustre</i> , <i>Menyanthes trifoliata</i> , <i>Carex nigra</i> , <i>Carex rostrata</i> , <i>Agrostis canina</i> , <i>Calamagrostis stricta</i> , <i>Sphagnum fallax</i> , <i>Sphagnum angustifolium</i> , <i>Sphagnum cuspidatum</i> , <i>Sphagnum teres</i> , <i>Sphagnum flexuosum</i> , <i>Straminergon stramineum</i> , <i>Calliergonella cuspidata</i> (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Gatunki dominujące	Dominują gatunki charakterystyczne dla siedliska lub brak dominanta, lecz przeważają gatunki charakterystyczne (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	Całkowite pokrycie mchów przekracza 50% (w tym w strukturze mchów co najmniej 50% udziału mają torfowce) (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Obce gatunki inwazyjne	Brak gatunków inwazyjnych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Brak lub pojedyncze okazy (FV) Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Obecność krzewów i podrostu drzew	Pokrycie krzewów oraz podrostów drzew < 5% (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Stopień uwodnienia	Poziom wody mierzony w piezometrze równo lub poniżej 10 cm w stosunku do powierzchni torfowiska (FV). Poziom wody mierzony w piezometrze – 10 – 20 cm poniżej powierzchni torfowiska.

			Utrzymanie ocen FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze - osiągnięcie celu uzależnione jest od warunków klimatycznych oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Pozyskanie torfu	Brak pozyskiwania torfu lub niezauważalne ślady historycznego pozyskiwania (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.
		Melioracje odwadniające	Brak sieci rowów lub istniejące stare rowy w wystarczającym stopniu „zneutralizowane” (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny FV z uwzględnieniem naturalnych procesów.
9.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 236 ha siedliska.
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Typowa kombinacja florystyczna z uwzględnieniem specyfiki regionalnej. Do gatunków charakterystycznych i wyróżniających zaliczono m.in.: <i>Luzula pilosa</i> , <i>Carex pilulifera</i> , <i>Deschampsia flexuosa</i> , <i>Polytrichastrum formosum</i> , <i>Hypnum cupressiformae</i> , <i>Atrichum undulatum</i> , <i>Dicranella heteromalla</i> , <i>Pohlianutans</i> . Drzewostan buduje buk, z ew. domieszką rodzimych dębów. Akceptowane są stany niemal całkowitego braku runa (FV). Zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie – nietypowo zubożała, z udziałem gatunków synantropijnych lub nitrofilnych <5% pokrycia (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Skład drzewostanu	Drzewostan z dominującym udziałem buka > 80% (FV). Drzewostan o zaburzonych Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze. oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Obce gatunki inwazyjne w podszycie i runie	Brak gatunków obcych o charakterze inwazyjnym (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.
		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Występują co najwyżej pojedyncze okazy (głównie: <i>Calamagrostis epigejos</i> , <i>Rubus</i> sp., <i>Agrostis capillaris</i>) nie wskazujące na ekspansję (FV), 5-25 % (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Struktura pionowa i przestrzenna	Struktura zróżnicowana, drzewostan różnowiekowy o zróżnicowanym przestrzennie zwarcie (FV). Jednolity

	roślinności	drzewostan z pojedynczymi drzewami w innym wieku, o jednakowym przestrzennie zwarcu (U1). utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% powierzchni siedliska w obszarze. oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	Udział drzew starych > 100 lat >10% (FV).), <10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50 % udział drzew starszych niż 50 lat (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze. oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Naturalne odnowienie drzewostanu	Naturalne odnowienie obecne, wypełniające luki i odnowienia, w składzie gatunkowym dominuje buk (FV). Obecne, lecz mało intensywne, słabo reagujące na luki i prześwietlenia, lub na działania gospodarcze mające spowodować odnowienie, część powierzchni o odpowiednich do rozwoju młodego pokolenia warunkach świetlnych pozostaje bez odnowienia (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Gatunki obce w drzewostanie	Brak gatunków obcych lub ich udział nie przekraczający 5% pod warunkiem braku młodego pokolenia (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.
	Martwe drewno (łącznie zasoby)	Martwe drewno min 20m ³ /ha (FV), 10-20 m ³ /ha(U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze oraz osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze. Jest to proces rozłożony w czasie, zależny od dynamiki roślinności, starzenia się drzew i tym samym zwiększania zasobów martwego drewna, rozwoju mikrosiedlisk drzewnych, ale również efektów prowadzonej gospodarki leśnej w związku z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.
	Martwe drewno wielkowieńskie	Minimum 5szt./ha (FV), 3-5 szt./ha (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze. oraz osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze. Jest to proces rozłożony w czasie, zależny od dynamiki roślinności, starzenia się drzew i tym samym zwiększania zasobów martwego drewna, rozwoju mikrosiedlisk drzewnych, ale również efektów prowadzonej gospodarki leśnej w związku z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.
	Mikrosiedliska drzewne	Minimum 20szt./ha (FV), 10-20 szt./ha.

			Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze. oraz osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze. Jest to proces rozłożony w czasie, zależny od dynamiki roślinności, starzenia się drzew i tym samym zwiększania zasobów martwego drewna, rozwoju mikrosiedlisk drzewnych, ale również efektów prowadzonej gospodarki leśnej w związku z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.
		Inne zniekształcenia, w tym zniekształcenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Brak zniekształceń (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.
		Ogólny cel ochrony	Osiągnięcie właściwego stanu siedliska (FV) rozumianego poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników i parametrów.
10.	9130 Żyzne buczyny	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 691 ha siedliska.
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Typowa kombinacja florystyczna z uwzględnieniem specyfiki regionalnej (FV). Do gatunków charakterystycznych i wyróżniających zaliczono m.in.: <i>Galeobdolon luteum</i>, <i>Festuca altissima</i>, <i>Galium odoratum</i>, <i>Carex sylvatica</i>, <i>Millium effusum</i>, <i>Dryopteris filix-mas</i>, <i>Poa nemoralis</i>, <i>Brachypodium sylvaticum</i>. W wariantcie wilgotnym ponadto: <i>Mercurialis perennis</i>, <i>Circaea lutetiana</i>, <i>Carex remota</i>. Drzewostan buduje buk, z ew. domieszką dębu szypułkowego, rzadziej grabu i brzozy brodawkowatej. W warstwie podszytu i podrostu dominuje buk (z naturalnego odnowienia), miejscami także z większą dynamiką jaworu oraz jesionu. Zniekształcona w stosunku do typowej kombinacji wykształcającej się lokalnie w naturalnych buczynach, budowana w większości przez gatunki typowe dla buczyn lecz z wyraźnie zaznaczoną obecnością gatunków obcych ekologicznie. Skład uproszczony, kaślubowy, nawet przy braku gatunków ekologicznie obcych (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Skład drzewostanu	Drzewostan z dominującym udziałem buka > 80% (FV). Gatunki obce ekologicznie buczynom stanowią 15-55 % drzewostanu lub nawet przy braku gatunków obcych ekologicznie drzewostan zdominowany przez gatunki zwykle w buczynach stanowiące tylko domieszkę. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Obce gatunki inwazyjne w podszyciu i runie	Najwyżej nieliczny udział obcych gatunków inwazyjnych (np. <i>Impatiens parviflora</i>) w runie (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.

		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Występują co najwyżej pojedyncze okazy (np. <i>Rubus sp.</i>, <i>Calamagrostis epigejos</i>, <i>Juncus effusus</i>, <i>Deschampsia cespitosa</i>) nie wskazujące na ekspansję (FV), 5-25 % (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Struktura zróżnicowana, drzewostan różnowiekowy o zróżnicowanym przestrzennie zwarciu (ocena FV). Jednolity z pojedynczymi drzewami w innym wieku o jednakowym przestrzennie zwarciu (U1) Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% powierzchni siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	Udział drzew starych > 100 lat >10% (FV), <10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50 % udział drzew starszych niż 50 lat (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Naturalne odnowienie obecne, wypełniające luki i odnowienia, w składzie gatunkowym dominuje buk (FV). Naturalne odnowienie mało intensywne, słabo reagujące na luki i prześwietlenia, lub na działania gospodarcze mające spowodować odnowienie, część powierzchni o odpowiednich do rozwoju młodego pokolenia warunkach świetlnych pozostaje bez odnowienia (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Gatunki obce w drzewostanie	Brak gatunków obcych lub ich udział nie przekraczający 5% pod warunkiem braku młodego pokolenia (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Martwe drewno min 20m³/ha (FV), 10-20 m³/ha (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze oraz osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.
		Martwe drewno wielkowymiarowe	Minimum 5szt./ha (FV), 3-5 szt./ha (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze oraz osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.
		Mikrosiedliska drzewne	Minimum 20szt./ha (FV), 10-20 szt./ha (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze oraz

			osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.
		Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.	Brak zniekształceń (FV). Osiągnięcie lub utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.
		Ogólny cel ochrony	Osiągnięcie stanu właściwego wszystkich parametrów dla siedliska w obszarze (FV)
11.	9160 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 124 ha siedliska.
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	Typowa kombinacja florystyczna z uwzględnieniem specyfiki regionalnej (FV). Zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w regionie (U1). Do gatunków charakterystycznych i wyróżniających zaliczono m.in.: <i>Galeobdolon luteum</i> , <i>Galium odoratum</i> , <i>Stellaria holostea</i> , <i>Carex sylvatica</i> , <i>Millium effusum</i> , <i>Pulmonaria obscura</i> , <i>Viola reichenbachiana</i> , <i>Ranunculus lanuginosus</i> , <i>Dryopteris filix-mas</i> , <i>Anemone sp.</i> , <i>Hepati canobilis</i> , <i>Poa nemoralis</i> , <i>Polygonatum multiflorum</i> , <i>Carex sylvatica</i> , <i>Stachys sylvatica</i> , <i>Viola mirabilis</i> , <i>Ranunculus auricomus</i> . Dopuszcza się sytuacje niemal nagiego runa wynikającą z silnego zacielenia dna lasu. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze, oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	W każdej warstwie zbiorowiska dominują gatunki właściwe dla siedliska (FV). We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zaburzone relacje ilościowe (U1). Drzewostan grądów budują występujące w różnych proporcjach: buk, grab, dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, w płatach nadrzecznych oraz w sąsiedztwie źródlisk także olsza czarna, jesion wyniosły, rzadziej wiąz pospolity i szypułkowy. W domieszce spotyka się ponadto: jawor, brzozę brodawkowatą, osikę, klon zwyczajny. W warstwie podszytu i podrostu dominują: leszczyna, buk, jawor, grab. W runie dominują gatunki typowo leśne. Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze, oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Udział graba	Udział graba w drzewostanie > 10% (FV) oraz <10% (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Udział w drzewostanie gatunków liściastych (bez	Utrzymanie udziału gatunków liściastych typowych dla siedliska w regionie na poziomie > 90 % (FV) oraz

	wczesnosukcesyjnych)	50-90% (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Udział w drzewostanie gatunków wczesnosukcesyjnych	Utrzymanie udziału gatunków wczesnosukcesyjnych (np. <i>Betula pendula</i> , <i>Populus tremula</i>) na poziomie < 10% (FV) oraz 10-30% (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 50 % stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Obce gatunki inwazyjne w podszycie i runie	Obecne (np. <i>Impatiens parviflora</i> , <i>I. glandulifera</i>), lecz nieliczne i nieekspansywne (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze, oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	Udział sporadyczny (głównie gatunki zielne nitrofilne oraz jeżyny) – FV. Udział podwyższony, lecz nie bardzo ekspansywne (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Struktura zróżnicowana, > 50% pokryte przez zwarty drzewostan, obecne luki i prześwietlenia (ocena FV). Jednolity stary drzewostan lub struktura zróżnicowana ze zwartym starym drzewostanem zajmującym 10-50 % powierzchni (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	Udział drzew starych > 100 lat >10% (FV), <10% udział drzew starszych niż 100 lat i <50 % udział drzew starszych niż 50 lat (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Naturalne odnowienie drzewostanu	Obfite, zazwyczaj z udziałem graba (FV). Pojedyncze lub bez udziału graba (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Udział gatunków obcych geograficznie (m.in. <i>Quercus rubra</i> , <i>Piceaabies</i> , <i>Larix sp.</i> , <i>Aesculus sp.</i>) nie odnawiających się < 1% (FV).

			Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Udział gatunków obcych ekologicznie (np. <i>Pinus sylvestris</i>) < 10% (FV). 10-50% (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	10- 20 m ³ /ha (U1). Osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.
		Martwe drewno leżące lub stojące wielkowieńcowe >3 m długości i >50cm grubości	3-5 szt./ha (U1). Osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.
		Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem	Brak znaczących śladów zniszczenia runa (FV), pojedyncze ślady zniszczenia runa (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Inne zniekształcenia	Brak zniekształceń (FV). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.
		Ogólny cel ochrony	Osiągnięcie stanu U1 siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów. Osiągnięcie niezadowolającego stanu siedliska jest procesem długofalowym, zależnym od wielu czynników. Najistotniejszy wpływ na ogólną ocenę siedliska ma w tym przypadku wskaźnik kardynalny związany z udziałem martwych drzew grubych.
		Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 27 ha siedliska.
12.	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetearobori – petraeae</i>)	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	Występowanie typowego spektrum gatunków charakterystycznych/wskaźnikowych runa dla każdego z podtypów siedliska (oraz wariantów troficzno-wilgotnościowych) w obrębie przynajmniej 50% stanowisk siedliska (ocena FV), m.in.: <i>Molinia caerulea</i> , <i>Pteridium aquilinum</i> , <i>Luzula pilosa</i> , <i>Maianthemum biforium</i> , <i>Lathyrus montanus</i> , <i>Carex pilulifera</i> , <i>Calamagrostis arundinacea</i> , <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Deschampsia flexuosa</i> , <i>Melampyrum pratense</i> , <i>Hieracium sabaudum</i> , <i>Hieracium murorum</i> , <i>Hieracium laevigatum</i> , <i>Hieracium lachanalii</i> , <i>Pleurozium schreberi</i> , <i>Pseudoscleropodium purum</i> , <i>Polytrichastrum formosum</i> , <i>Dicranum sp.</i> Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa zubożona w stosunku do typowej dla siedliska w regionie (U1).

		Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	W każdej warstwie zbiorowiska dominują gatunki właściwe dla siedliska (FV). We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zubożone relacje ilościowe (U1). Drzewostan budują występujące w różnych proporcjach: rodzime gatunki dębów, brzoź, buk, cw domieszce występują osika, grab oraz sosna zwyczajna. Podszyt oraz podrost tworzą m.in.: jarząb pospolity, kruszyna, leszczyna, gatunki rodzime budujące drzewostan. Runo typowe dla kwaśnych dąbrów i borów. Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Udział dębu w drzewostanie	Utrzymanie udziału rodzimych dębów w drzewostanie > 70 % (FV), 40-70% (U1) Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Udział sosny w drzewostanie	Utrzymanie udziału sosny w drzewostanie do 10% (FV), 10-40% (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Ekspansywne gatunki obce w podszycie i runie	Brak gatunków obcych (FV). Gatunki obce obecne lecz najwyżej jeden gatunek, nie bardzo silnie ekspansywny (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Występują co najwyżej pojedyncze okazy (np. <i>Rubus sp.</i>, <i>Calamagrostis epigejos</i>) nie wskazujące na ekspansję (FV). Udział ekspansywnych gatunków rodzimych w runie podwyższony lecz nie bardzo ekspansywnie (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz utrzymanie oceny U1 na pozostałych stanowiskach
	Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Struktura zróżnicowana, > 50% pokryte przez zwarty drzewostan, obecne luki i prześwietlenia (ocena FV). Jednolity stary drzewostan lub struktura zróżnicowana ze zwartym starym drzewostanem zajmującym 10 -50 % powierzchni (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz utrzymanie oceny

		U1 na pozostałych stanowiskach
	Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	Udział drzew starych > 100 lat >10% (FV). <10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz utrzymanie oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Naturalne odnowienie dębu	Naturalne odnowienie dębu liczniejsze niż pojedyncze (FV), pojedyncze (U1) Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz utrzymanie oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Udział gatunków obcych geograficznie (m.in. świerka, daglezi, modrzewia), nie odnawiających się < 1% (FV). <10% i nie odnawiające się (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach
	Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Udział gatunków obcych ekologicznie < 10% (FV). 10-50% (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz utrzymanie oceny U1 na pozostałych stanowiskach
	Martwe drewno (łącznie zasoby)	Martwe drewno min 20m ³ /ha (FV), 10-20 m ³ /ha. (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.
	Martwe drewno leżące lub stojące wielkowymiarowe	Minimum 5szt./ha (FV), 3-5 szt/ha Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem	Brak znaczących śladów zniszczenia runa (FV). Zniszczenia runa występują, lecz mało znaczące. Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach
	Inne zniekształcenia	Brak zniekształceń (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.

		Ogólny cel ochrony	Osiągnięcie stanu właściwego wszystkich parametrów dla siedliska w obszarze (FV).
13	91D0* Bory i lasy bagienne (Vacciniouliginosi-Betuletumpubescentis, Vacciniouliginosi-Pinetum, Pinomugo-Sphagnetum, Sphagnogirgensohnii-Piceetum) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 617 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Gatunki charakterystyczne	Występowanie co najmniej 60% następujących gatunków charakterystycznych (roślin naczyniowych), w obrębie przynajmniej 25% stanowisk siedliska (ocena FV): <i>Ledum palustre</i> , <i>Vaccinium uliginosum</i> , <i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Oxycoccus palustris</i> , <i>Andromeda polifolia</i> , <i>Lycopodium annotinum</i> , <i>Menyanthes trifoliata</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Erica tetralix</i> , <i>Comarum palustre</i> , <i>Aulacomnium palustre</i> , <i>Sphagnum palustre</i> , <i>Sphagnum fallax</i> , <i>Sphagnum capillifolium</i> , <i>Sphagnum squarrosum</i> , <i>Sphagnum teres</i> . Drzewostan w zależności od podtypu tworzą występujące w różnych proporcjach: sosna zwyczajna, brzoza omszona, olsza czarna. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 60 % stanowisk w obszarze oraz oceny U1 w obrębie co najmniej 20% stanowisk w obszarze.
		Gatunki dominujące	We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe przy czym zaburzone są relacje ilościowe (U1). Osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze (przy uwzględnieniu procesów naturalnych) oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Inwazyjne gatunki obce w runie	Brak obcych gatunków w runie (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk w obszarze.
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	W płatach siedliska obecny najwyżej 1 gatunek, nieliczny – sporadyczny (U1) lub więcej niż 1 gatunek, nawet 1 gatunek liczny (U2) Utrzymanie oceny U2 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk w obszarze oraz oceny U1 w obrębie co najmniej 10% stanowisk siedliska w obszarze.
		Uwodnienie	Właściwe „bagienne” uwodnienie (FV). Siedliska nieco przesuszone (U1). Osiągnięcie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 60 % stanowisk w obszarze utrzymanie oceny U1 w obrębie 15 % stanowisk w obszarze oraz utrzymanie oceny FV 2 w obrębie pozostałych stanowisk.
		Wiek drzewostanu	Udział drzew starszych niż 100 lat > 20% (FV). Udział drzew starszych jest < 20%, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50 % stanowisk w obszarze oraz utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie pozostałych stanowisk.
		Gatunki obce geograficznie w	Siedlisko bez gatunków obcych geograficznie. Obecne co najwyżej pojedyncze egzemplarze nie wskazujące

		drzewostanie	na ekspansję (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk w obszarze oraz osiągnięcie obeny FV w obrębie pozostałych stanowisk.
		Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Siedlisko bez gatunków obcych ekologicznie. Obecne co najwyżej pojedyncze egzemplarze nie wskazujące na ekspansję (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk w obszarze.
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Płaty siedliska z naturalnym odnowieniem właściwego drzewostanu liczniejszym niż pojedyncze (FV). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% stanowisk w obszarze oraz utrzymanie oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Występowanie mchów torfowców	Torfowce dominują w runie, normalne zróżnicowanie Gatunkowe (FV). Wyraźnie obniżone pokrycie torfowców (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 w obrębie co najmniej 15 % stanowisk w obszarze.
		Występowanie charakterystycznych krzewinek	Krzewinki występują z „normalną” obfitością (FV). Typowe krzewinki występują z obniżoną obfitością (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk w obszarze oraz oceny FV w obrębie 30 % stanowisk w obszarze.
		Pionowa struktura roślinności	Naturalna, zróżnicowana (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk w obszarze.
		Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Brak śladów zniszczenia runa i gleby (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk w obszarze.
		Ogólny cel ochrony	Poprawa stanu siedliska do oceny U1 z uwzględnieniem naturalnych procesów.
14.	91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetumalbae, Populetumalbae, Alnenionglutinoso-incanae, olsy źródłiskowe)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 196 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.
		Gatunki charakterystyczne	Kombinacja florystyczna typowa dla łągów (FV). Kombinacja florystyczna zubożona, lecz oparta na gatunkach typowych dla łągu (U1) Do głównych gatunków wskaźnikowych dla różnych postaci 91E0 w obszarze należy zaliczyć: <i>Alnus glutinosa</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Corylus avellana</i> , <i>Circaea utetiana</i> , <i>Circaea alpina</i> , <i>Festuca gigantea</i> , <i>Carex</i>

		<i>remota, Galeobdolon luteum, Urtic dioica, Padus avium, Impatiensnoli-tangere, Cardamineamara, Chrysosplenium alternifolium, Stellaria nemorum, Athyriumfilix-femina, Mercurialisperennis, Plagiomnium undulatum, Brachythecium rivulare,</i> Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Gatunki dominujące	We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe (FV). We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zaburzone relacje ilościowe (U1). Drzewostan tworzą: olsza czarna, z domieszką jesionu, wiązów, klonu jarowa, rzadziej rodzimych brzoź oraz wierzb. Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Reżim wodny	Przewodnienie podłoża właściwe dla łągów, nie zawsze związane z zalewami rzecznyymi (FV). Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża obniżone w stosunku do normalnego (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze (jeśli pozwolą na to naturalne procesy) oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Obce gatunki inwazyjne w podszycie i runie	Obecny więcej niż 1 gatunek (np. <i>Impatiens parviflora, I. glandulifera</i>), lub 1 gatunek jeżeli liczny (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U2 na pozostałych stanowiskach.
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	Występują gatunki niepożądane lecz nieliczne i nie wykazują tendencji do ekspansji (np. <i>Urtica dioica, Deschampsia caespitosa.</i>) – FV, silnie ekspansywne, lecz nie ograniczające różnorodności runa – U1. Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Pionowa struktura roślinności	Struktura naturalna, zróżnicowana, obecne luki, drzewostan wielogeneracyjny (FV). Struktura pionowa antropogenicznie zmieniona, lecz zróżnicowana (U1) Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
	Wiek drzewostanu	> 20% udział drzew starszych niż 100 lat (FV) < 20% udział drzew starszych niż 100 lat ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz utrzymanie oceny

			U1 na pozostałych stanowiskach.
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Odnowienie naturalne występuje obficie, w obrębie dogodnych mikrosiedlisk (FV). Naturalne odnowienie występuje pojedynczo (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze. oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Platy siedliska bez gatunków obcych geograficznie (<1%) – FV. Gatunki obce występują < 10% i nie odnawiają się (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Martwe drewno min 20m ³ /ha (FV), 10-20m ³ /ha (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze.
		Martwe drewno leżące lub stojące wielkowymiarowe >3 m długości i >50cm grubości	Minimum 5szt./ha (FV), 3-5 szt./ha. Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz osiągnięcie oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem	Brak znaczących śladów zniszczenia runa (FV). Nieliczne ślady zniszczenia runa , naruszone <1% powierzchni terenu, liczby drzew (U1). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Inne zniekształcenia	Brak zniekształceń (FV). Zniekształcenia występują, lecz mało znaczące (U1). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze oraz osiągnięcie oceny U1 na pozostałych stanowiskach.
		Ogólny cel ochrony	Osiągnięcie stanu właściwego wszystkich parametrów dla siedliska w obszarze (FV) z uwzględnieniem naturalnych procesów.
15.	1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na co najmniej 8 stwierdzonych stanowiskach: Trzebiechowo I, Kusowo, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325c, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325I, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 50 j, Trzebudowo I, Trzebudowo II, Nizinne, zgodnie z naturalnymi procesami.

		Siedlisko	Utrzymanie stanu siedliska na poziomie właściwym (FV) na stanowiskach: Trzebiechowo I, Kusowo, Nadleśnictwo oddz. 325c, Nizinne, utrzymanie stanu siedliska na poziomie niezadawalającym (U1) na stanowiskach, tj.: Trzebiechowo II, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 50j, Trzebujewo I, Trzebujewo II, oraz na poziomie złym (U2) na stanowisku Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325l , poprzez: – utrzymanie obecnego udziału szuwaru w powierzchni zbiorników, tj. 0-10% na stanowiskach Trzebujewo II, Trzebujewo I, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325l, Brzeżno II, 10-25% na stanowiskach Kusowo, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325c, >25% na stanowiskach Nizinne i Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 50j, – utrzymanie obecnego udziału wysokości roślinności szuwarowej tj. brak szuwaru lub wysokość szuwaru powyżej 1 m na stanowiskach Trzebujewo II, Trzebujewo I, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325l, Brzeżno II oraz obecność szuwaru o wysokości 1 m lub niższego na stanowiskach: Kusowo, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325c, Nizinne i Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 50j, – utrzymanie obecnego udziału roślinności zanurzonej i pływającej, tj. brak lub tylko roślinność pływająca na stanowiskach Trzebujewo II, Trzebujewo I, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325l, kępkowa i nieliczna na stanowisku Brzeżno II, bardzo liczna o pionowych pędach na stanowiskach Kusowo, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325c, Nizinne i Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 50j, – utrzymanie obecnego, łagodnego nachylenia brzegów zbiorników w obrębie wszystkich stanowisk w obszarze, – utrzymanie obecnego zacienienia zbiorników, tj. na poziomie < 50% powierzchni lustra wody na stanowiskach Trzebujewo II, Brzeżno II, Kusowo, Nizinne, na poziomie >50% na stanowiskach Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 50j, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325c, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325l i Trzebujewo I – utrzymanie istniejących płycizn w obrębie zbiornikówna stanowiskach Trzebujewo I, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325l, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325c, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 50j, Nizinne, Kusowo oraz Trzebujewo, – utrzymanie wskaźnika brak ryb na dotychczasowym poziomie, tj. brak ryb na stanowiskach Trzebujewo I, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325l, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325c, Nizinne, Kusowo, Trzebujewo II oraz obecności ryb na stanowiskach Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 50j i Brzeżno II, – utrzymanie wskaźnika bariery wokół brzegu zbiornika na dotychczasowym poziomie tj. brak barier wokół wszystkich stanowisk gatunku w obszarze, – utrzymanie wskaźnika zabudowa otoczenia zbiornika na dotychczasowym poziomie, tj. brak zabudowy lub zabudowa wiejska (stanowisko Brzeżno II) – utrzymanie wskaźnika droga asfaltowa na poziomie dotychczasowym, tj. brak drogi asfaltowej lub droga jednopasmowa (stanowiska Kusowo i Brzeżno II), zgodnie z naturalnymi procesami.
16.	1355 wydra europejska <i>Lutra lutra</i>	Populacja	Utrzymanie właściwego stanu populacji (FV), przynajmniej na poziomie co najmniej 2 osobników na 10 km linii brzegowej.
		Baza pokarmowa	Utrzymanie bazy pokarmowej na dotychczasowym poziomie (FV).
		Udział siedliska kluczowego dla gatunku	Utrzymanie dotychczasowej struktury siedliska w obszarze (U1).

		Charakter strefy przybrzeżnej	Utrzymanie dotychczasowej struktury siedliska w obszarze (FV).
		Stopień antropopresji	Poprawa oceny wskaźnika „przepusty pod drogami” ze stanu U1 na FV.
17.	1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Populacja	Utrzymanie populacji oraz siedlisk gatunku w obszarze na co najmniej 7 stanowiskach w obszarze.
		Siedlisko	Utrzymanie min. 65 ha siedlisk o odpowiednich parametrach tj. łąk, na których stwierdzono występowanie roślin żywicielskich takich jak: szczaw omszony <i>Rumex confertus</i> , szczaw tępolistny <i>Rumex obtusifolius</i> , szczaw kędzierzawy <i>Rumex crispus</i> i szczaw lancetowaty <i>R. hydrolapathum</i> oraz roślin nektarodajnych takich jak: krwawnica pospolita <i>Lythrum salicaria</i> , ostrożeń <i>Cirsium spp.</i> , firletka poszarpana <i>Lychnis flos-cuculi</i> , niezapominajki <i>Myosotis spp.</i> , krwawnik pospolity <i>Achillea millefolium spp.</i>
18.	1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na co najmniej 8 stwierdzonych stanowiskach.; Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 50 j, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 49d, Grąbczyn, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325c, Trzebiechowo I, Buczyny oddz. 333h, Przeradz oraz Stare Wierzchowo, zgodnie z naturalnymi procesami.
		Jakość wody	Jakość wody średnia (U1) – bez wyraźnych zanieczyszczeń, dno po zaburzeniu nie wydziela woni siarkowodoru, licznie występujące bezkręgowce o mniejszej tolerancji na zanieczyszczenia, lecz ich różnorodność gatunkowa jest niewielka. Utrzymanie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk gatunku w obszarze.
		Zacienienie zbiornika	Utrzymanie oceny FV(0-60% zacienione) wskaźnika na co najmniej 60 % stanowisk w obszarze oraz utrzymanie oceny U1 (60-80% zacienione) wskaźnika w obrębie stanowisk Grąbczyn, Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 325c.
		Wpływ ptaków wodnych	Utrzymanie oceny FV (0-2 ptaki na 1000 m ²) wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk w obszarze.
		Wpływ ryb	Utrzymanie oceny FV (brak ryb) wskaźnika na co najmniej 50 % stanowisk w obszarze oraz utrzymanie oceny U1 (możliwa obecność ryb) wskaźnika w obrębie stanowisk Buczyny oddz. 333h, Trzebiechowo I, i Nadleśnictwo Szczecinek oddz. 49d.
		Ocena jakości środowiska lądowego	Ocena dobra (FV) - siedlisko lądowe posiadające dobre warunki troficzne i liczne schronienia dla traszek (środowisko leśne; łąki z kępami traw i turzyc). Siedlisko zajmuje znaczną powierzchnię i całkowicie otacza zbiornik. Brak barier dla migracji osobników (brak pól uprawnych, dróg). Ocena średnia (U1) - średnie siedlisko lądowe posiadające dobre warunki troficzne i liczne schronienia dla traszek, ale zajmujące mniejszą powierzchnię wokół zbiornika niż poprzednia kategoria, np. część akwenu graniczy z polem uprawnym lub szosą. . Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 60 % stanowisk w obszarze oraz utrzymanie co najmniej oceny U1 wskaźnika w obrębie pozostałych stanowisk.
		Stopień zarośnięcia lustra wody przez roślinność	Utrzymanie oceny FV(80-100% zarośnięte lustro wody) wskaźnika na co najmniej 60 % stanowisk w obszarze oraz utrzymanie co najmniej oceny U1 (40-59% zarośnięte lustro wody) wskaźnika w obrębie pozostałych stanowisk.
19.	1037	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na wszystkich potwierdzonych stanowiskach.

	trzepla zielona <i>Opiogomohus cecilia</i>	Siedlisko	Utrzymanie co najmniej obecnego stanu siedliska FV, tj: stopień naturalności koryta rzecznego na poziomie II (niewielkie i mało znaczące przekształcenia, jak np. wykładany płytami czy kamieniami brzeg i w wodzie sam skłon przybrzeżny, niewielkie urządzenia niezmieniające w sposób istotny przepływu wody), klasa czystości wody na poziomie I-III, siedlisko potencjalne 80-100%, siedlisko zasiedlone 80-100%.
20.	1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na wszystkich potwierdzonych stanowiskach.
		Siedlisko	Utrzymanie co najmniej obecnego stanu siedliska FV, tj: występowanie odpowiednich gatunków roślin – co najmniej 2 gatunki; udział roślinności dogodnej dla gatunku; siedlisko dogodne dla gatunku na co najmniej 75% długości (lub powierzchni) roślinności przybrzeżnej lub co najmniej 50% całej powierzchni zbiornika (jeżeli jest on cały lub w dużym stopniu porośnięty roślinnością; jakość otoczenia (antropopresja) I.